

VINCENT MUELLER «Η ΤΕΧΝΗΤΗ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗ ΕΙΝΑΙ ΕΡΓΑΛΕΙΟ»

Με τη συμβολή της Ευρωπαϊκής Ένωσης η οποία χρηματοδότησε το σχέδιό του κ. Mueller με 1,9 εκατομμύρια ευρώ, ο Γερμανός ακαδημαϊκός οργάνωσε ένα δίκτυο επικοινωνίας στο οποίο επιστήμονες από όλη την Ευρώπη όπου ερευνούν την τεχνητή νοημοσύνη θα συναντώνται και θα ανταλλάσσουν γνώμες και απόψεις πάνω στο συγκεκριμένο αντικείμενο. Το πρότζεκτ που θα φέρει τον τίτλο «Ευρωπαϊκό δίκτυο για την ανάπτυξη των συστημάτων τεχνητής νοημοσύνης, διαδραστικότητας και ρομποτικής» θα διαρκέσει τρία χρόνια, όσο η χρηματοδότηση από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Θα ήθελα να μου πείτε δυο λόγια για το συγκεκριμένο πρότζεκτ.

Η ουσιαστική μας επιδίωξη ήταν να δημιουργήσουμε ένα δίκτυο επικοινωνίας. Το κάναμε γιατί πιστεύουμε ότι η επιστήμη χρειάζεται μία πιο ξεκάθαρη εικόνα ως προς το ποιες είναι οι προκλήσεις της έρευνας πάνω στην τεχνητή νοημοσύνη, αλλά και προς τα που θέλουμε τελικά να κινηθούμε στα επόμενα χρόνια. Η τεχνητή νοημοσύνη, έχει μία γενική ιδέα και ένα γενικό όραμα. Να κατασκευαστούν μηχανήματα που να είναι έξυπνα. Κάτι τέτοιο όμως είναι τόσο ασαφές που δεν βοηθάει στην απόφαση του πώς θα δράσουμε και προς τα πού θα κινηθεί η έρευνα. Σε αυτό το δίκτυο λοιπόν, προσπαθήσαμε να δώσουμε μια πιο σαφή εικόνα ως προς τωρινά προβλήματα που αντιμετωπίζει ο συγκεκριμένος τομέας.

Πρακτικά τι σημαίνει αυτό;

Οι καλούμε να γίνουν μέλη του δικτύου ερευνητές από όλη την Ευρώπη που ασχολούνται με την τεχνητή νοημοσύνη οργανώνοντας μαζί τους συνέδρια και workshops. Με άλλα λόγια προσπαθούμε να φτιάξουμε ένα σημείο αναφοράς, στο οποίο μπορεί κανείς να δει τα αποτελέσματα της επικοινωνίας και διαδραστικότητας αυτού του έργου ακόμη και αν δεν είναι άμεσα συνδεδεμένος με αυτό. Μέχρι στιγμής έχουμε πάνω από τριακόσια μέλη, από όλη την Ευρώπη, από τους οποίους οι περισσότεροι έχουν κάνει έρευνα επί πεδου διδακτορικού.

Σε τι στάδιο βρίσκεται η έρευνα πάνω στην τεχνητή νοημοσύνη;

Η τεχνητή νοημοσύνη βρίσκεται σε στάδιο αναβάθμισης. Στο ξεκίνημά της πριν από πενήντα χρόνια αντιμετωπίστηκε με υπερβολική φλοδοξία. Οι ερευνητές της εποχής πίστευαν ότι θα λυθούν όλα τα προβλήματά της μέσα σε μερικές δεκαετίες. Και όντως έγιναν μεγάλα βήματα. Στην πορεία όμως ανακαλύψαμε ότι τα προβλήματα είναι δυσκολότερα

από ό,τι νομίζαμε. Για παράδειγμα είναι πολύ πιο εύκολο να κατασκευαστεί ένα μηχανήμα που παίζει καταπληκτικό σκάκι, από ένα μηχανήμα που ξεχωρίζει το σκύλο από τη γάτα απολογώντας το γιατί είναι διαφορετικό. Αυτό είναι και ένα βασικό εμπόδιο στην ανάπτυξη της τεχνητής νοημοσύνης. Η έλλειψη αντίληψης. Τα προγράμματα αυτά φαινομενικά έχουν μια σχετική αντίληψη και νοημοσύνη, αλλά στην πραγματικότητα δεν έχουν τίποτα. Το μηχανήμα που παίζει σκάκι δεν έχει την πραγματική ιδέα τι είναι σκάκι.

Ποιες ήταν οι βασικές προκλήσεις που αντιμετωπίσατε ως καθηγητής φιλοσοφίας, για να αποφασίσετε τελικά να ασχοληθείτε με την τεχνητή νοημοσύνη;

Η βασική πρόκληση που αντιμετωπίσα είναι ότι θεωρώ ότι μπορεί να υπάρξει μια καρποφόρα συνεργασία ανάμεσα στις δύο κατευθύνσεις, καθώς προκύπτουν βασικά φιλοσοφικά προβλήματα, όπως αυτό της ελεύθερης θέλησης. Υπάρχει ένα μηχανήμα να έχει ελεύθερη θέληση; Κατά την άποψή μου ναι. Αν είχαμε τέτοια μηχανήματα, θα έπρεπε να έχουν ευθύνη για τις πρωτοβουλίες που παίρνουν.

Ακούγεται λίγο απειλητικό αυτό.

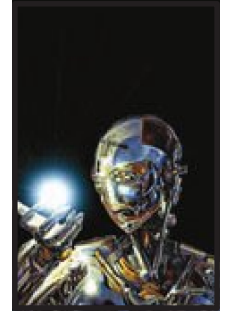
Μα η τεχνητή νοημοσύνη είναι απειλητικό. Πρόκειται για ένα κεφάλαιο της επιστήμης που μας κάνει να συνειδητοποιήσουμε ότι εμείς οι άνθρωποι δεν είμαστε η κορωνίδα της εξέλιξης. Ήδη υπάρχουν μηχανήματα που μπορούν να κάνουν κάποια πράγματα καλύτερα από εμάς. Αυτή η αυτονομία των μηχανημάτων μακροχρόνια θα αποτελέσει πρόβλημα πολύ ουσιαστικό και πρακτικό.

Η ανθρωπότητα τι έχει να κερδίσει τελικά από την ανάπτυξη της τεχνητής νοημοσύνης, κύριε Mueller;

Η ανάπτυξη της τεχνητής νοημοσύνης δεν είναι κάτι που θα έρθει σε μία μέρα, είναι ένα γεγονός το οποίο συντελείται εδώ και δεκαετίες και θα συνεχίσει να συντελείται. Το γεγονός ότι οι απλοί άνθρωποι δεν το βλέπουμε δε σημαίνει ότι δε συμβαίνει. Ακόμη και η τράπεζά μου που με παίρνει τηλεφώνου και με ενημερώνει για τις κινήσεις της πιστωτικής μου κάρτας, χρησιμοποιεί έναν αλγόριθμο τεχνητής νοημοσύνης. Η τεχνητή νοημοσύνη μπαίνει πλέον στη ζωή μας από την πίσω πόρτα. Σήμερα αν χάσεις το laptop σου ή το κινητό σου, έχεις χάσει ήδη ένα σημαντικό κομμάτι της ζωής σου. Έχουμε ένα είδος ερωτικής σχέσης με τα μηχανήματα.

Υπάρχουν προβληματικές χρήσεις που θα προκύψουν ή προκύπτουν ήδη από την τεχνητή

νοημοσύνη;

Σαφώς. Καταρχήν η δυνατότητα ανάλυσης δεδομένων έχει αυξηθεί τόσο πολύ που δεν υπάρχει πλέον ιδιωτικότητα. Ούτε η Στάζ, η περφόρμη μυστική αστυνομία της πρώην Ανατολικής Γερμανίας, δεν κατάφερε να ελέγξει την αλληλογραφία με τον τρόπο που ελέγχονταν σήμερα στους και τα mail από τις μυστικές υπηρεσίες. Ένας άλλος τομέας είναι η στρατιωτική χρήση. Στις ΗΠΑ ο βασικός χρηματοδότης της έρευνας πάνω στην τεχνητή νοημοσύνη είναι ο στρατός, καθώς η χρήση της συγκεκριμένης τεχνολογίας δεν έχει κόστος σε ανθρώπινη ζωή. Πλέον μπορεί να βομβαρδιστεί ένα αλόκληρο χωριό χωρίς την ύπαρξη πηλούς.

Οι απλοί άνθρωποι ποια είναι η στάση που πρέπει να κρατήσουμε τελικά, κύριε Mueller, απέναντι στην τεχνητή νοημοσύνη; Εξοικείωση ή ανησυχία;

Η τεχνητή νοημοσύνη είναι εργαλείο. Και όπως όλα τα εργαλεία πρέπει να αντιμετωπιστεί με τις χρήσεις της, αλλά και με την επίγνωση των κινδύνων που μπορεί να ελλοχεύουν. Από εκεί και πέρα ακόμα και οι ειδικοί δεν ξέρουμε τι συμβαίνει πραγματικά στους υπολογιστές μας. Μια κριτική αντιμετώπιση είναι σημαντική με τη συνείδηση όμως ότι τεχνολογίες, αν και χρήσιμες, αποκτούν τη δική τους δύναμη από ένα σημείο και μετά. Ο σύγχρονος άνθρωπος όταν δεν είναι on line ή έχει το κινητό του κλειστό είναι σαν να μην υπάρχει πια.